

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENI SVET

Akad. prof. dr. Marjan Kordaš, akad. prof. dr. Zdravko Mlinar, izr. prof. dr. Majda Černič Istenič (predsednica), izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah (podpredsednica).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar do 31. 7. / doc. dr. Lilijana Šprah od 1. 8.

Višje znanstvene sodelavke: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah.

Znanstveni sodelavki: dr. Sanja Cukut Krilič, dr. Jana Šimenc.

Asistentka z doktoratom: dr. Melita Zver Makovec.

Asistentke: Karmen Urška Modic, Urška Smrke, Saša Žorjan.

Višja strokovna sodelavka: mag. Anja Serec Hodžar.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Psihološke in reproduktivne motnje pri moških, izpostavljenih prenatalnemu stresu

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: doc. dr. Branko Zorn (Univerzitetni klinični center Ljubljana).

Sodelavki z DMI: L. Šprah, U. Smrke.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2014–30. 6. 2017.

V letu 2016 je bila dopolnjena baza podatkov o povezanosti med izpostavljenostjo prenatalnemu stresu in ranljivostjo za razvoj izbranih motenj razpoloženja (depresija, bipolarna motnja in anksioznost) ter agresivnimi vedenjskimi vzorci pri skupini oseb, katerih matere so bile v času osamosvojitvene vojne v Sloveniji v prvem, drugem in tretjem tromesečju nosečnosti.

Zdravje v žepu in na spletu: kritična preizpraševanja sodobnih naprednih orodij in tehnoloških intervencij na področju zdravstva

Vrsta projekta: temeljni podoktorski raziskovalni projekt.

Vodja: J. Šimenc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2016–31. 12. 2017.

Namen projekta je kritično analizirati družbeno dinamiko, ki se razvija pod konceptualnim plaščem digitalizacije in informatizacije zdravstva. Raziskovalka je opravila analizo virov in literature ter pripravila pregledni znanstveni članek. Začela je s terenskim raziskovalnim delom. Udeležila se je več domačih in tujih konferenc, na dveh konferencah je predstavila preliminarne izsledke raziskave.

CEPHOS-LINK – Comparative Effectiveness research on Psychiatric HOSpitalisation by record LINKage of large administrative data sets [Primerjalna raziskava učinkovitosti psihiatričnih bolnišničnih sprejemov s pomočjo metode povezovanja podatkov med velikimi administrativnimi podatkovnimi zbirkami]

Vrsta projekta: 7. okvirni program.

Vodilni partner: Institute for Health and Welfare, Finska.

Sodelujoče ustanove: IMEHPs.research Improving Mental Health Pathways, Avstrija; The National School of Public Health, Management and Professional Development, Romunija; SINTEF, Norveška; Università di Verona, Italija; dwh GmbH/dwh Simulation Services, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah.

Sodelavki z DMI: U. Smrke, S. Zorjan.

Zunanja sodelavka: Mojca Zvezdana Dernovšek (Zavod Planina).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2014–31. 3. 2017.

Projektna skupina je v reviji *BMC Psychiatry* objavila pregledni znanstveni članek s področja psihiatričnih rehospitalizacijah pri pacientih s telesnimi komorbidnostmi ter izvedla na nacionalni zdravstveni bazi podatkov analizo dejavnikov, povezanih s ponovnimi psihiatričnimi hospitalizacijami. L. Šprah je izsledke študije predstavila na vabljenem predavanju na Dunajski univerzi za tehnologijo.

GARCIA – Gendering the Academy and Research: combating Career Instability and Asymmetries [Enakost spolov v akademski in raziskovalni sferi: boj proti karierni nestabilnosti in asimetriji]

Vrsta projekta: 7. okvirni program.

Vodilni partner: Università degli studi di Trento, Italija.

Sodelujoče ustanove: Université catholique de Louvain, Belgija; Radboud Universiteit Nijmegen, Nizozemska; Háskóli Íslands, Islandija; Université de Lausanne, Švica; Joanneum Research Forschungsgesellschaft, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: A. Hofman (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Sodelavke z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič, S. Cukut Krilić.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2014–31.1. 2017.

Na podlagi opravljenih analiz so sodelavke z DMI sooblikovale nacionalna poročila o razkoraku med formalnimi in dejanskimi merili za zaposlitev mladih na začetku akademske kariere, o mentorstvu, o pojavi »puščajoče cevi«, o kvalitativnih in kvantitativnih podatkih o enakosti med spoloma v akademskem okolju ter o akcijskem načrtu o enakosti med spoloma v akademskem okolju.

Posting of Workers: Sharing Experiences, Promoting Best Practices and Improving Access to Information [Napotitve delavcev: izmenjava izkušenj, promocija dobrih praks in izboljšanje dostopa do informacij]

Vrsta projekta: program PROGRESS.

Vodilni partner: ZRC SAZU.

Sodelujoče ustanove: Ministrstvo Republike Slovenije za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Inšpektorat Republike Slovenije za delo; Zveza svobodnih sindikatov Slovenije; Gospodarska zbornica Slovenije; Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Hrvaška; Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvaška; Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Hrvaška; University of Rostock, Chair of Business, Economics and Entrepreneurship Education, Nemčija; Labour Inspection of the Federal Public Service Employment, Work and Social Dialogue, Belgija.

Vodja: K. Toplak (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Sodelavka z DMI: S. Cukut Krilič.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2014–30. 11. 2016.

V letu 2016 je bila pripravljena projektna ekspertiza, ki je povzela najpomembnejše izsledke projektnih srečanj in predstavila glavne izzive pri napotovanju delavcev tako v nacionalni kot tudi v mednarodni perspektivi. Njeni temeljni izsledki in priporočila za oblikovanje politik so bili predstavljeni na zaključnem dogodku projekta.

POND_SiZdrav – Prepoznava in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti: smernice in izobraževanja za zdravstvene delavce

Vrsta projekta: program Norveškega in Finančnega mehanizma EGP.

Vodja: L. Šprah.

Sodelujoče ustanove: Zdravniška zbornica Slovenije, Center za socialno delo Maribor, Zavod Emma – center za pomoč žrtvam nasilja in St. Olavs Hospital Universitetssykehuset (Norveška).

Sodelavke z DMI: D. Knežević Hočevar, S. Cukut Krilič, U. Smrke, M. Zver Makovec, K. U. Modic, A. Serec Hodžar.

Zunanji sodelavec: Adil Huselja (Sindikat policistov Slovenije).

Obdobje trajanja: 12. 2. 2015–30. 6. 2016.

Projekt se je zaključil v mesecu juniju z zaključno konferenco z mednarodno udeležbo: *Zdravstvo – pomemben člen pri preprečevanju nasilja v družini*. Projektna skupina je izpeljala 13 izobraževanj, ki se jih je udeležilo 2000 zdravstvenih delavcev, oblikovala znanstveni zbornik in posebno številko znanstvene revije *Socialno delo* o nasilju v družini ter s prispevki sodelovala na desetih znanstvenih konferencah.

Spolno obeležene migracije in trgovanje z ljudmi: primerjalna študija izkušenj v Sloveniji in ZDA [Gendered migrations and human trafficking: comparative study of the experiences in Slovenia and the USA]

Vrsta projekta: bilateralni projekt (ARRS).

Sodelujoče ustanove: Ohio State University, Ohio, ZDA.

Vodja: O. Luthar (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Sodelavka z DMI: S. Cukut Krilič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2015–31. 12. 2016.

V letu 2016 je bil izveden študijski obisk in predavanje o trgovanju z ljudmi, spolu in migracijah na Ohio State University. V pripravi je besedilo o trgovanju z ljudmi v primerjalni perspektivi Slovenije in ZDA.

Ocenjevanje izvorov psihosocialnih tveganj v zdravstvenih, socialnih in izbranih dejavnostih javnega sektorja: e-orodje za celovito podporo promociji zdravja zaposlenih

Vrsta projekta: javna služba, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Vodja: L. Šprah.

Sodelavke z DMI: S. Cukut Krilič, U. Smrke, S. Zorjan.

Obdobje trajanja: 11. 5. 2015–31. 12. 2016.

Projektna skupina je izdelala spletno aplikacijo e-orodja za celovito podporo promociji zdravja na delovnem mestu (e-OPSA) in izdala tri priročnike za obvladovanje psihosocialnih tveganj in absentizma v zdravstvenih, socialnih in izbranih dejavnostih javnega sektorja. V sklopu devetih delavnic v različnih slovenskih regijah je za njegovo uporabo usposobila 133 strokovnih delavcev.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

M. Černič Istenič je recenzentka agencije za raziskave (Research Executive Agency (REA)) pri EU v okviru Obzorja 2020: Innovative Training Networks (ITN) 2016; SFS-01-2016 Sustainable Food Security – Resilient and resource-efficient value chains; Marie Skłodowska-Curie actions Individual Fellowships 2016 ECO-SOC PANEL.

J. Šimenc in D. Knežević Hočevar sta bili gostujoči urednici tematske številke (o nasilju v družini) pri znanstveni reviji *Socialno delo*.

PREDAVANJA, REFERATI IN DRUGI JAVNI NASTOPI

Sanja Cukut Krilić

- *Contextualizing female migration and human trafficking: the case of Slovenia*. Predavanje v okviru Slovene Research Initiative, Ohio State University, Columbus, ZDA, 27. 4. (soavtorica doc. dr. Simona Zavratnik).
- *Coping with domestic violence: experiences of victims in the health care setting*. Predavanje na 37. konferenci *Stress and Anxiety Research Society (STAR): Stress and Anxiety in a Changing Society*, Filozofska fakulteta, Zagreb, Hrvaška, 8. 7. (soavtorica M. Zver Makovec).
- *Migration statistics in a transnational perspective: some conceptual remarks*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Contemporary Migration Trends and Flows on the Territory of Southeast Europe*, Filozofska fakulteta, Zagreb, Hrvaška, 10. 11. (soavtorici D. Knežević Hočevar in Simona Zavratnik).

Majda Černič Istenič

- Predstavitev ciljnega raziskovalnega projekta *Izzivi in potrebe v prenosu znanja v kmetijsko prakso v Sloveniji*. Posvet *Organiziranost javne službe kmetijskega svetovanja po letu 2017*, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Hoče, 25. 3.
- *Development profiles of farms in Slovenia*. Prispevek na *Rural Development Forum*, Skopje, Makedonija, 17. 11.
- *Značilnosti razvojnih usmeritev kmetij v Sloveniji*. Referat na konferenci *Društva agrarnih ekonomistov Slovenije – DAES 2016*, Kmetijski inštitut Slovenije, Ljubljana, 8. 12. (soavtorji Andrej Udovč, D. Knežević Hočevar, Barbara Lampič).

Duška Knežević Hočevar

- *Nekateri izzivi raziskovanja in uvajanja spolno občutljivih praks v visokošolske in raziskovalne institucije: primer projekta GARCIA*. Prispevek na 7. posvetu Komisije za ženske v znanosti pri MIZŠ *Mehanizmi izkoriščanja in diskriminacije v znanosti*, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ljubljana, 7. 3. (soavtorice A. Hofman, M. Černič Istenič, J. Mihajlovič Trbovc).
- *Rurality in domestic violence research: some reflections*. Referat na znanstvenem kongresu *World Anthropologies and Privatization of Knowledge: Engaging Anthropology in Public*, Dubrovnik, Hrvaška, 5. 5.
- »Kako kmetovati vzdržno ob nevzdržni kmetijski politiki?«: kritična razmišljanja kmetov/ic o kmetovanju v Sloveniji. Referat na znanstveni konferenci *Etnologija i selo 21. stoljeća: tradicionalno, ugroženo, kreativno*, Lug, Hrvaška, 2. 10.

Karmen Urška Modic

- *Odzivanje zdravstvenega osebja v primerih nasilja v družini, kot ga doživljajo žrtve = Health staff respond in cases of domestic violence as seen from the perspective of victims*. Referat na 4. mednarodni znanstveni konferenci *Za človeka gre: družba in znanost v celostni skrbi za človeka = All about People: Society and Science for Integrated Care of People*, Alma Mater Europaea, Maribor, 11. 3.

Urška Smrke

- *Projekt POND_SiZdrav: Predstavitev prve multidisciplinarnе izobraževalne platforme za prepoznavo in obravnavo žrtev nasilja v družini*. Referat na strokovnem srečanju *Žrtve nasilja v družini potrebujejo sodelovanje vseh institucij in NVO*, Alma Mater Europaea, Maribor, 11. 2.
- *Vulnerability for mood disorders and aggressive behaviour in offspring of mothers exposed to the ten day war*. Referat na 37. znanstveni konferenci *Stress and Anxiety Research Society: Stress and Anxiety in a changing society*, Zagreb, Hrvaška, 7. 7. (soavtorica L. Šprah).
- *Napovedniki ponovnih hospitalizacij pri pacientih, odpuščenih s psihiatrično diagnozo*. Referat na tretjih *Rostoharjevih dnevih*, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 3. 12. (soavtorji L. Šprah, Aleš Korošec, Metka Zaletel).

Jana Šimenc

- *Exploring digital health as a form of participatory action*. Referat na svetovnem antropološkem kongresu *IUAES World anthropologies and privatization of knowledge: engaging anthropology in public*, Dubrovnik, Hrvaška, 5. 5.
- *Pokrajine velikih podatkov in medicine*. Referat na konferenci ob svetovnem dnevu bioetike *Človekovo dostojanstvo in človekove pravice*, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 19. 10.

Lilijana Šprah

- *Predstavitel projekta POND_SiZdrav ter njegovih ključnih rezultatov in izzivov v prihodnosti*. Predavanje na zaključni konferenci projekta POND_SiZdrav Zdravstvo – pomemben člen pri preprečevanju nasilja v družini, Domus Medica, Ljubljana, 2. 6.
- *Prepoznavna in obravnavna žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti – projekt POND_SiZdrav*. Referat na srečanju Sekcije pedontologov Slovenskega zdravniškega društva *Poškodbe zobovja otrok in mladostnikov*, Austria Trend Hotel, Ljubljana, 1. 10.
- *Organisation of data analyses and measuring of co-morbidity/multi morbidity*. Referat na srečanju *European Health Systems: Past, Present and Future: Technology meets Health System Research*, Dunaj, Avstrija, 12. 10.

Saša Zorjan

- *Odnos med ovirami, prepoznavo in ukrepanjem zdravstvenega osebja v primerih suma na nasilje v družini = Relationship between obstacles, identification and intervention of medical personnel in cases of suspected domestic violence*. Referat na 4. mednarodni znanstveni konferenci *Za človeka gre: družba in znanost v celostni skrbi za človeka / Society and Science for Integrated Care of People*, Alma Mater Europaea, Maribor, 12. 3. (soavtorici U. Smrke, L. Šprah).
- *Predstavitel e-orodja za presojo izvorov stresa pri zaposlenih v zdravstvenih, socialnih in izbranih dejavnostih javnega sektorja*. Predavanje na posvetu in skupščini Društva varnostnih inženirjev, Medicinska fakulteta, Ljubljana, 31. 3. (soavtorica L. Šprah).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Majda Črnič Istenič

- Joanneum Research Forschungsgesellschaft mbH, Dunaj, Avstrija, 18.–19. 2.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *GARCIA*.

Duška Knežević Hočevar in Majda Črnič Istenič

- Lausanne University Campus, Château de Dorigny, Lozana, Švica, 25.–26. 8.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *GARCIA*.
- Université Catholique de Louvain, Campus Bruxelles Woluwe, Auditorium Place de l'Alma Woluwe-Saint-Lambert, Bruselj, Belgija, 6.–8. 11.: udeležba na zaključni konferenci *GARCIA* in *FESTA*.

Sanja Cukut Krilić

- Ohio State University, Columbus, ZDA, 23.–29. 4.: študijski obisk in predavanje.

Lilijana Šprah in Urška Smrke

- Centro Studi Campostrini, Verona, Italija, 20.–22. 4.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *CEPHOS-LINK*.
- Technische Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 12.–14. 10.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev *CEPHOS-LINK*.

PEDAGOŠKO DELO

Majda Črnič Istenič

- *Sociologija podeželja*. Predavanja na Oddelku za agronomijo za študente 2. in 3. letnika prve stopnje, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociokulturna animacija za lokalni razvoj*. Predavanja na Oddelku za andragogiko, 2. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Duška Knežević Hočevar

- *Antropologija rodnosti*. Nosilka predmeta v okviru Podiplomske šole ZRC SAZU, študijski program *Primerjalni študij idej in kultur*.
- *Umestitev migracij v prebivalstvenem gibanju / Situating migration in population dynamics*. Predavanja za 2. letnik mednarodnega študijskega programa *Migracije in medkulturni odnosi (Erasmus Mundus) / Migration and intercultural relations*, izbirni modul *MM32 Migracije in mali narodi / Migration and small nations*, Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Nemčija, idr., 3. semester, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici, 1. 10.–30. 11.

MENTORSTVO

Majda Černič Istenič

Tina Rakovec in Anja Šavs, diplomsko delo (predbolonjski študij) Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 30. 8.).
 Mojca Balaško, diplomsko delo (predbolonjski študij), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 9. 9.).
 Nataša Tehovnik, diplomsko delo (predbolonjski študij), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 9. 9.).
 Simona Cilenšek, diplomsko delo (predbolonjski študij), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 14. 9.).
 Mateja Andrejašič, diplomsko delo (predbolonjski študij), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 20. 9.).
 Špela Kos, diplomsko delo (predbolonjski študij) (somentorica), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 20. 9.).
 Martina Legan Janžekovič, diplomsko delo (predbolonjski študij), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 30. 9.).
 Ana Pfeifer, magistrska naloga (bolonjski študij), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 11. 11.).
 Maja Govže, magistrska naloga (bolonjski študij – somentorica), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 15. 11.).

Duška Knežević Hočevar

Melisa BARANJA, diplomsko delo (somentorica), Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani (zagovor 6. 9.).
 Miodrag Đorđević, magistrska naloga, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici (zagovor 16. 9.).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je na spletnih straneh inštituta.

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA

<http://dmi.zrc-sazu.si/>

SUMMARY

Since 2000, the interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute ZRC SAZU has focused its research interest to phenomena of well-being and mental health. The Institute combines knowledge and research orientations of sociology, anthropology and medical and health psychology. Broad array of research topics extends from migration and ageing, family farming to mental health, stress at the workplace, long-term care, domestic violence and digital health. In 2016, the Institute employed one new postdoctoral researcher while two researchers left the Institute due to completion of the project aimed at coping with domestic violence in health sector. Within two national projects, the associates analyse psychological profiles of persons exposed to prenatal stress and implement a new web tool designed for selected occupations within the social, health and public sector for evaluation the psychosocial risks and absenteeism, and costs associated with impaired health of employees. Within three international projects – under the 7th Framework Programme and the Norwegian Financial Mechanism Programme – the research group continues the work on gender (in)equalities in academic and research settings and prepares health databases on psychiatric readmission. The research group published a review of literature on physical comorbidities associating with psychiatric readmissions and carried out thirteen educational courses on recognizing and treating victims of domestic violence in health care settings with 2.000 participants.

The institute cooperates with several institutions in Slovenia; among them are the Faculty of Arts, University of Ljubljana, the Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana, The University of Nova Gorica, The Association of Free Trade Unions of Slovenia, Institute for Productivity, the Medical Chamber of Slovenia, Institute EMMA- Center for victims of violence, the Center for Social Work Maribor, the University Medical Centre Ljubljana, the Ministry of labour, family and social affairs, the Ministry of Health, the Health Insurance Institute of Slovenia, the National Institute of Public Health, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, the Institute for Economic Research and Maribor Development Agency.

Some of the associates are university professors and gave lectures and lessons at the University of Ljubljana, the University of Nova Gorica and the Postgraduate School ZRC SAZU.

In 2016, the Institute collaborates with numerous partner institutions within the projects of the 7th Framework Programme.

The institute bibliography for 2016 is available at: <http://dmi.zrc-sazu.si>.